

je namreč v svojem službenem listu: »Izvestia« strog odlok, ki napravlja delavce za nekake državne sužnje. Odlok namreč pravi, da delavec ne sme spreminjati po svoji volji svojega mesta, ampak da mora na vsak način ostati na svojem delu za nadaljnji dve leti. Tistega, ki bi se temu ne pokoril, čaka kazen, da se ga bo poslalo na prisilno delo v kako oddaljeno pokrajino in bo obenem tudi ločen od svoje družine. Delavstvo je zdaj takorekoč militarizirano, pod strogimi predpisi, ki so enaki vojaškim. Tistim, ki so brez dela, ne bo dovoljeno, bivati v mestu, in stalni naval kmetijskega ljudstva v industrijska središča bo strogo kontroliran. Tisti kmetje, ki bodo želeli dobiti delo v industriji, se bodo morali registrirati pri posebnih uradih v svojih mestih ali vaseh, in šele, ko bodo poklicani od osrednjega urada, bodo smeli priti v mesto. Pod omenjeno kontrolo bodo spadale vse vrste delavstva. Izvzeti ne bodo niti inženirji, niti drugo vodilno tehniško osebje. Vsakdo, ki odkloni delo, ki se mu odkaže, smatra se dezertirjem.

Oporoka, ki je bila razodeta v sanjah Farmer James Chassen iz severoameriške države Karolina je napisal l. 1905 oporoko, v kateri je zapustil celo svoje premoženje najljubšemu — tretjemu sinu. Po nekaj letih je Chassen težko obolel in je čital v bolezni iz sv. pisma. Pod vtisom prilik sv. pisma se je stari James skesal, je sklenil, da bo preduragal oporoko in razdelil svoje imetje na enake dele med tri sinove. Napisal je nov testament in ga dal med dva lista sv. pisma in ju zalepil. Chassen pa ni zaupal skrivnosti druge oporoke nikomur. Po njegovi smrti so našli prvi testament in na podlagi tega je prešlo njegovo premoženje na tretjega sina. Dokaj let za tem se je prikazal pokojni oče v sanjah enemu izmed razdeljenih sinov. Ta je videl prikazen očeta, ki je potegnila iz žepa na suknji sveto pismo in mu ga izročila molče. Sanje so se ponovile tri noči zapored. Nato je poiskal sin v stari razklopotani omari sv. pismo, ki je bilo očetova last, in je začel listati po knjigi. Po dolgem iskanju je zadel med dvema zalepljenima listoma na kuverti z napisom: »To je moja zadnja volja. Odpreti pred pričami.« Drugo oporoko je priznalo sodišče in trije bratje so si razdelili očetovo zapuščino na enake dele med seboj.

Amerika dobila prvi oklopni bojni aeroplan. Po dolgotrajnem preizkušanju se je posrečilo v Ameriki dogotoviti bojno letalo, ki je obdano od oklepov, katerim ne morejo škodovati krogle strojnih pušk. Poskušnje vožnje z novim letalom, ki je velika pridobitev za vojne svrhe, so se dobro obnesle.

Žetev v ogenj. Pšenični farmerji Argentine so sklenili, da bodo en del letošnje pšenične žetve sežgali, mesto da bi jo odposlali v mesta. Ta sklep je protest napram izjavi železniških družb, da je znižanje prevoznine po železnicah izključeno.

Tri dni se boril z morjem. Neka ribiška ladja iz Kalifornije v Ameriki je nedavno opazila na odprtem morju plavajoč hlood, ki se ga je oklepalo člo-

DOBRO manufakturno BLAGO

kupite po najnižjih cenah pri

M. E. SEPEC

Maribor

Grajski trg 2

1822

veško bitje. Ko privozijo zraven, najdejo že napol nagega in napol mrtvega človeka. Povedal je, da mu je ime Greve in da se je nahajal v tem položaju že tri dni, ko se je v viharju potopila njegova ladja, neki tovarni parnik, ki je vozil les. K sreči je tedaj še ujel kos bruna, ki se ga je oklepal skozi tri dni; dasiravno je med tem časom parkrat omedlel, vendar ni izpustil rešilnega bruna. Valovi so skoraj vso obleko strgali z života, bruno, ki so ga premetavali valovi, pa mu je povzročilo nešteto ran; koža na koncu prstov je bila obdrgnjena skoraj do kosti. A vendar pa je Greve vzdržal kljub svoji starosti; je že namreč stari oče.

Najvišje mesto na zemlji je mesto Potosi v Boliviji v južni Ameriki in sicer 4050 m visoko. Mesto La Paz z 79.000 prebivalci v Boliviji je 3630 m visoko. Cuzco v Peru je 3380 m visoko, mesto Puno v isti državi celo 3860 m. In Quito, glavno mesto v Ecuador, leži 2850 m visoko.

Pravilnična palača indijskega maharadže (kneza). Indijski maharadža iz Tripure je dal berlinskemu stavbeniku nalog, da mu pozida palačo, ki bo stala 500 milijonov Din in ki bo gotova v osmih letih. Stavba bo opremljena s pravilničnim razkošjem. V notrajnosti palače bosta dve dvorišči z bazeni in razven teh bo še kopalna dvorana. V enem delu stavbe bo nastanjen harem, ki bo obstojal iz 12 oddelkov in vsak od teh bo imel 4 sobe. Vsak oddelek bo služil v stanovanje po eni izmed knezovih žen. Notrajnost gradu bo prevlečena z marmorjem, stene s svilo. Ta bajno bogati indijski maharadža je star komaj 24 let.

Kamele bodo nanesle material za zgradbo hotela. V oazi v afriški puščavi Sahara gradijo baš sedaj hotel. Vse kovinaste dele nove stavbe, okna, vrata, pohištvo in opremo bodo prinesle kamele. Vsaka kamela nese na hrbtu 100 kg. In vsaka karavana bo na potu 25 dni. Le opeko bodo napravili v puščavi. Istotako bodo prinašale kamele celo prehrano, ker je vsako drugo dovoljeno sredstvo izključeno.

Pajčevina je koristna. Na jesen ne žanjemo in ne zbiramo samo poljskih pridelkov, ampak tudi pajčevino. Fini mehaniki, ki izdelujejo občutljive instrumente za znanstveno merjenje, se namreč na jesen preskrbe s pajčevino. Pajke ulove in jih zapro za 3 do 4 dni v prazne škatljice od vžigalic. Nato te škatljice odpro in pristavimo k škatljici svinčnik ali kaj podobnega kot lestvico, po kateri pajk prav hitro spleza do vrha. Če pa se hoče spustiti na tla, mora začeti prestiti svojo nit, ko pa začne prestiti, ovija delavec nit hitro na mal žičnat okvir. Včasih naprede eden sam pajk toliko niti, da jo delavec lahko navije na 20 okvirjev, skupaj do 100 m dolžine. Potem pajka izpustijo. Na ta način puste prestiti kakih 10—12

pajkov svoje niti, potem ima pa mehanik zopet dovolj blaga za eno leto. Pajčevino rabijo za mikroskope, za daljnogledne in za geometrijsko orodje, zato, ker nobena druga nit kakor pajčevina ni tako občutljiva za vročino, mraz ali za pasno. Pajčevina ostane vedno, kakor je in zato je najbolj pripravna za najbolj natančno merjenje.

Popravilo. V 47. številki »Slovenskega Gospodarja« je bilo pomotoma napisano: Dr. Janko Leskovar, pravilno pa je: Dr. Janko Leskovec, je otvoril pisarno v Rogatcu.

Najnovejša vesti o sijajnih priznanjih, katere so hvaležni kupci poslali tovarniški hiši ur H. Suttner v Ljubljani št. 992, zopet dokazujejo, kako koristno je zahtevati veliki ilustrirani letni cenik, predno se kupi ure, zlatnino in srebrnino. Tudi naši bralci dobe ta lepi cenik popolnoma brezplačno, ako ga zahtevajo od tt. Suttner. Tvrdka pošilja žepne ure že od 44 Din naprej, budilnike od 49 Din in ure zapestnice od 98 Din itd. vsa takorekoč po originalnih tovarniških cenah.

Naše žene in dekleta se vedno iznova prepričajo, da je za njihovo zdravje vendar najboljše, če uporabljajo za nego telesa in lepote higijensko čiste in temeljito delujoče Elsa proizvode lekarnarja Fellerja. Za kožo: Fellerjevo pomado za zaščito lica in kože »Elsa-krema«, 1 lonček 12 Din. Za lase: Fellerjevo Elsa Tannochina pomado za rast las, 1 lonček 12 Din. Za naprej poslanih 40 D se dobi 2 lončka pomade brez vseh daljnih stroškov. Fellerjeva Elsa mila zdravja in lepote in sicer: lilijino-mlečno milo, lilijino kreme milo, rumenjakovo, glicerinsko, boraksovo in katranovo milo ter milo za britje, 5 kosov v poljubni izbiri 52 Din, če se denar naprej pošlje, sicer 62 Din s povzetjem pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

*

Policija in ponarejeni bankovci.

Leta 1854 se je zgodil v Berlinu ta le slučaj, ki nam kaže, da je bila policija sama pospeševaljica ponarejanja — bankovcev:

Omenjenega leta je živel v Berlinu izurjen litograf (ki je znal črtati v kamenite plošče najfinejše risbe za tisk) Gottlieb Berner. Nekega jutra je čital v »Vossische Zeitung« oglas: »Išče se izurjen litograf za izvedbo prav tečajne naloge. Več je zvedeti v uredništvu lista.«

Berner se je podal v uredništvo, kjer so mu povedali, da oddaja službo bivši odvetnik Kleber, ki stanuje v tej in tej berlinski ulici. Litograf je še poizvedoval pri Kleberjevih sosedih, na kakem glasu da je ta gospod in je slišal o istem le samo dobro in priporočljivo.

Advokat in litograf sta se kmalu osebno spoznala in Berner je zvedel, za kaj da gre pri v oglašju omenjeni težavni nalogi. Kleber mu je pripovedoval najstrožje zaupno, da namerava pustiti Amerika v Berlinu tiskati svoje bankovce, ker so tukaj najboljše litografije. Zadeva pa mora ostati tajna, ker Združenim ameriškim državam bi nikakor ne bilo po godu, ako bi se zvedelo, da jim tiska denar majhna Prusija. On, Berner bi urezal v kamen za tisk bankovcev potrebne plošče in prejel seve za to koščljivo delo prav znatno nagrado. Da se pa bo on Kleber kot zastopnik Združenih držav prepričal na lastne oči o njegovih litografskih zmoglj-

stih, naj izgotovi Berner najpoprej za preizkušnjo plošče za tisk enega pruskega bankovca za pet tolarjev. Ako se mu to brezhibno posreči, bo pri njem stalno nameščen in kar najbolje plačan. Odvetnik in litograf sta se pogodila pod obljubo obojestranske molčečnosti. Kedo ni molčal, to je bil litograf, ki je zaupal celo skrivnostno zadevo svoji ženi. Boljša polovica se je zaletavala tako dolgo vanj, dokler se ni podal na policijo in je povprašal tamkaj za dober nasvet policijskega ravnatelja g. Stieberja. Ravnatelj je bil ves v ognju, ko mu je nekaj pošepnilo, da je baš sedaj prilika, da se lahko proslavi z izsleditvijo družbe ponarejevalcev. Sklenil je z litografom zapadni dogovor, naj le lepo pripravi vse plošče za ponarejanje pruskih pettolarskih bankovcev. Ko bo pa enkrat imel vse pripravljeno za tisk ameriškega denarja, pa bo padla policija po Kleberju. Aretacija advokata bo vrgla njemu kot policijskemu poveljniku in ovađuhu Bernerju bogato nagrado ter priznanje na najvišjih mestih. Litograf je moral ravnatelju obljubiti, da ga bo točno obveščal, kako in v koliko napredujejo priprave glede ponarejanja.

Minulo je nekaj mesecev in litograf se je zopet oglasil na policiji. Pripovedoval je gospodu ravnatelju, da so plošče gotove in je treba samo pričeti s tiskom, za kar je treba tiskarskega stroja. Kleber mu je že dal denar za stroj. Gospod ravnatelj se je globoko zamislil in se spomnil, da ima berlinska policija čisto nov stroj, katerega je zaplenila pred dobrim letom ponarejevalcem bankovcev. Radi odkritosrčnosti lahko obdrži litograf advokatov denar, od policije pa bo dobil takoj tiskarski stroj, kar se je tudi v resnici zgodilo.

Par dni za tem je pokazal Berner svojemu delodajalcu in policijskemu ravnatelju na eni strani z vso natančnostjo ponarejeni pruski pettolarski bankovec. Radi sijajno prestale preizkušnje je bil vesel advokat in vodja policije. Ravnatelj je naročil litografu, naj še izvrši potvorbo na drugi strani. Ko bo v teku tisk ameriških dolarjev, potem bo posegla vmes policija in po aretaciji prideta mastna nagrada, odlikovanje in seve še povišanje v službi.

Tudi tisk druge strani pruskega tolarja je uspel najboljšo.

Ko je bilo vse pripravljeno za tisk ameriških dolarjev, jo res obkolila policija skrivnostno tiskarno in vse zapечатila ter zastražila. Ko so pa hoteli zagrabiti advokata Kleberja, ga ni bilo nikdar nikjer. Celi dve leti je bila Prusija preplavljena z najboljšo ponarejenimi pettolarskimi bankovci, katere je tiskal advokat brez vednosti litografa in jih razpečal, ko je delal Berner priprave za tisk ameriških dolarjev. Advokata ni izsledila policija, ker je bil bolj na straži nego litograf, in gospod policijski ravnatelj. Ubogi šef policije! Ni prejel ne priznanja, ne nagrade, ampak dekret za upokojevec, ker je dal sam vodji ponarejevalske družbe tiskarski stroj in čakal z aretacijo tako dolgo, dokler niso bili vsi ponarejeni bankovci v prometu!

Gospodarska obvestila.

Živinorejska zadruga za Slov. gorice pri Sv. Lenartu v Slov. gor vabi s tem vse svoje člane na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 14. decembra 1930 ob osmih dopoldne v prostorih g. Aubla pri Sv. Lenartu v Slov. goricah z običajnim dnevnim redom. Načelstvo vabi vse člane, da se občnega zbora za gotovo udeležijo, ker so na dnevnem redu važni razgovori za povzdigo živinoreje, posebno mlekarstva in svinje reje.

Sv. Križ pri Rogoški Slatini. (Nameravana ustanovitev mlekarke zadruga. Razdelitev nagrad za olupanje kmetskih domov.) Dne 30. novembra po prvi sv. maši se je vršil gospodarski sestanek v križevski šoli. Glavni govornik je bil gospod Franc Krištof, mlekarški strokovnjak iz Ljubljane. Ker se namerava ustanoviti tukaj mlekarška zadruga, se je razpravljalo na tem sestanku o živinoreji in zlasti o mlekarstvu. Udeležencev je bilo krog 30. Zdravilišče je zastopal sam ravnatelj gospod dr. Šter in gospod župan Šentjura. Izvolil se je pripravi odbor za ustanovitev mlekarške zadruga. V ta odbor so bili izvoljeni gg.: dr. Šter, ravnatelj zdravilišča, Novak, ekonom zdravilišča, Verk, župan okolice Slatine, Hermaus, župan Sv. Trojice. Sklenilo se je, da se ta sestanek nadaljuje v nedeljo dne 14. decembra in to dvakrat dnevno in sicer zjutraj po prvi sv. maši in popoldne po večernicah. Interesenti kmetskega napredka, takrat pridite! Takoj po sestanku je gospod ravnatelj razdelil nagrade, katere je dne 27. julija 1930 razpisala zdraviliška komisija za olupavo kmetskih domov v zdravilišču. Prvo nagrado v znesku 1500 Din z diplomom je dobil gospod Verk, posestnik in župan okolice Slatine, drugo v znesku 1000 Din sestre Prahove v Irju in tretjo v znesku 500 Din gospod Vrečko, posestnik, Cesta. Gospod ravnatelj se je izrazil, da bo v bodoče zdravilišče še bolj gledalo na to, da se čim bolj dvigne kmetski stan, zlasti pa, da se zboljša gospodarsko stanje v okolici zdravilišča in bo v to svrhu prihodnje leto razpisanih več nagrad kot letos. V tem oziru se je izrazil tudi zastopnik zdraviliške občine.

Stroj za pogozdovanje. Pri Syracuse v severoameriški državi Newyork rabijo stroj za pogozdovanje, ki opravlja mehanično sajenje drevesc. Pogozdovalemu stroju strežeta dva moža, a stroj sam izkoplje luknjo za mlado rastlino, jo usadi in potenta zemljo okrog sadike. S strojem je mogoče naenkrat saditi dve vrsti drevesc. Sadike pridejo v zemljo na razdaljo 2 metrov. Novoizumljeni stroj za pogozdovanje bo delo sajenja mladih drevesc revolucioniral, ker odpade zelo veliko ter drago plačanih delovnih moči.

*

Vprašanja in odgovori.

G. S. v št. V.

Kupili ste srečko pri beograjskem zastopniku, ki vam ni dobitka izplačal v denarju, ampak poslal nove srečke, katere ste pa vrnil. Sedaj ni nobene odgovora na vašo pismo.

Odgovor:

Ako bi bil dobitnik večji, bi se splačalo kaj napraviti, tako pa vam dru-

Krasne kodre

neomejeno trajne pri vlažnem zraku ali potanju dosežejo dame in gospodje brez škarij kodral s Hela Kodralom. Tudi najlepši bu-bikopf se polepša s Hela, ker je nepotrebna vsaka ondulacija. Velik prihranek na črni in denarju, pospešuje rast las. Vaša podoba Vas bo iznenadila. Takoj po uporabi obilo onduliranih kodrov krasne frizure. Mnogo zahvalnic. Posebno gledališke umetnice so polne hvale. Cena 12 Din, 3 steklenice 25 Din, 6 steklenic 40 Din. — **Dr. Nic. Kemény, Košice H.,** poštni predal 12/228, Čehoslovaško. 1294

gega ne moremo svetovati, kakor da kupujete srečke v Sloveniji, saj jih ima Zadruga gospodarska banka ali Go-lež v Mariboru. Tvrčki v Beograd pa pišite priporočeno, če vam ne pošlje dobitka, da boste objavili v slovenskih listih, da ta tvrdka dobitkov ne izplačuje.

V. P. iz Rožanskega ekraja:

Davek na šmarnico je za sedaj določen tako le: v letu 1930 5 para, v letu 1931 10 para in v letu 1932 15 para. O 5 Din davka na trs nam ni prav nič znano.

J. L., Hajdina.

Obrnite se v svoji zadevi na cerkvene slikarje: Horvata, Maribor, ali Zoratti, Maribor.

J. M. v P.

Nekdo pri nas troši vesti, da bo davek na jabolčnico in sicer tako kakor na vino.

Odgovor:

Ta nekdo je nakupovalec vaše jabolčnice, ki jo na ta način poceni dobiva. Dober jabolčnik stane danes 3 Din 1 l, to je 12 kron. Pa tudi več. Zelo verjetno je, da bo v bodoče šla cena še kvišku, da bo povprečno stal 3—4 Din 1 l. Ako ni nujno, ni treba prodajati prekupcu! — O trošarini na jabolčnik od strani države ne bo nobenih sprememb. Glede banovinskega proračuna pa ne vemo ničesar, kake davščine bo vpeljal. Upati je, da na jabolčnico ne! Gotovo pa ne bo smel biti tak kakor na vino. — Vaša pripomba, da je treba 1 kg koruze dati za 1 škatljico vžigalic, da torej kmetski pridelki nimajo cene, je žal strašno resnična! Kmet mora postati organiziran prodajalec svojih pridelkov. O tem boste slišali na občnem zboru Kmetске zveze v Mariboru kaj več.

Št. L. v D.

Imam parcelo v najemu nad 20 let in zdaj so mi prepovedali privatno cesto do nje, ali je to mogoče? Kako naj si pomagam?

Odgovor:

20letni najem in uporaba tuje ceste še ne opravičuje nadaljnje uporabe. Priposestvuje se pravica še le čez 30 let. Da ste cesto popravljali, je bilo le v vašo korist, ker, kakor sami trdite, druge ceste niste imeli. Pa tudi po pravljanje ne opravičuje nadaljnjih voženj. Treba se bo torej mirnim potom poravnati, če tudi proti odškodnini za nadaljne vožnje. Če pa ta način